

بررسی ساختار عاملی، اعتبار و روایی مقیاس انتظار از ازدواج

Studying the factor structure, reliability, and validity of the Marriage Expectation Scale (MES)

تاریخ دریافت: ۱۳۸۹/۶/۲۹ تاریخ پذیرش: ۱۳۸۹/۱۱/۲۸

Nilforushan P. PhD[✉], Abedi A. PhD,
Navidian A. PhD, Ahmadi S. A. PhD

پریسا نیلفروشان[✉]، احمد عابدی^۱، علی نویدیان^۲،
سید احمد احمدی^۱

Abstract

Introduction: The aim of this research was to investigate the factor structure, convergent validity, and reliability of the Marriage Expectation Scale (MES).

Method: The statistic population of this research was the single B.A. college students at Isfahan University. The sample was 137 students (including 51 males, 86 females) who were selected from available population by stratified sampling. Marriage Expectation Scale (MES) and marital attitude Scale (MAS) were the instruments of this research.

Results: Data were analyzed by using factor analysis, correlation, and multivariate analysis of variance. Internal consistency of this scale by using Cronbach's Alpha was 0.88 and the 3-week test-retest coefficient was 0.91. In addition the correlation of this scale with the Marital Attitude Scale was 0.43(p<0.01). The results of the factor analysis revealed that the MES is a multidimensional instrument with three distinct and related factors including realistic, idealistic, and pessimistic expectations. In addition, the comparison between male's and female's expectations indicated that females have more pessimistic expectations than males.

Conclusion: In general, the Marital Expectation Scale is a reliable and suitable instrument for assessing the marital expectations.

Keywords: Marriage Expectation Scale, Reliability, Validity, Factor Structure

چکیده

مقدمه: پژوهش حاضر با هدف بررسی ساختار عاملی، اعتبار و روایی مقیاس انتظار از ازدواج (MES) در دانشجویان انجام شد.

روش: جامعه آماری پژوهش کلیه دانشجویان مجرد دوره کارشناسی دانشگاه اصفهان بود. نمونه پژوهش شامل ۱۳۷ دانشجو (۵۱ پسر، ۸۶ دختر) از جامعه در دسترس به روش نمونه گیری طبقه‌ای انتخاب شد. ابزارهای مورد استفاده مقیاس انتظار از ازدواج (MES) و مقیاس نگرش نسبت به ازدواج (MAS) بود.

یافته‌ها: داده‌ها با استفاده از آزمون‌های تحلیل عاملی، همبستگی و تحلیل واریانس چند متغیری تحلیل شد. همسانی درونی این مقیاس با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۸ و ضریب بازآزمایی در فاصله سه هفته ۰/۹۱ بدست آمد. همبستگی این مقیاس با مقیاس نگرش نسبت به ازدواج ۰/۴۳ بدست آمد. همچنین نتایج تحلیل عاملی نشان داد مقیاس انتظار از ازدواج (MES) یک ابزار چند بعدی و دارای سه عامل مجزا و مرتبط انتظار واقع‌گرایانه، انتظار ایده آل‌گرایانه، و انتظار بدبینانه می‌باشد. از سویی دیگر نتایج نشان داد که دختران در مقایسه با پسران انتظار بدبینانه تری از ازدواج دارند.

نتیجه‌گیری: بطور کلی می‌توان از مقیاس انتظار از ازدواج به عنوان ابزاری معتبر و مناسب برای سنجش انتظار از ازدواج، اعتبار، روایی، ساختار عاملی

کلیدواژه‌ها: مقیاس انتظار از ازدواج، اعتبار، روایی، ساختار عاملی

✉ **Corresponding Author:** Department of Counseling, Faculty of Education & Psychology, Isfahan University, Isfahan, Iran.
Email: panilfo@yahoo.com

✉ دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران
۱- دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران
۲- گروه روان‌شناسی بالینی، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران

مقدمه

اریکسون توانایی ایجاد روابط صمیمی را یکی از تکالیف رشدی در مرحله جوانی یعنی از ۱۸ تا ۳۵ سالگی می‌داند و معتقد است افرادی که نتوانند چنین رابطه صمیمی را ایجاد نمایند در حالت انزوا به سر خواهند برد [۱]. شکل دهی روابط صمیمانه از آن جهت حائز اهمیت است که با سلامت جسمانی و هیجانی ارتباط دارد [۲]. به همین دلیل تحقیقات متعدد، عوامل مختلفی که در ظرفیت ایجاد رابطه صمیمانه نقش دارند را بررسی کرده‌اند. یکی از این متغیرها، انتظار فرد از ازدواج است. منظور از انتظار از ازدواج میزان خشنودی/ ناخشنودی، رضایت/ نارضایتی و احتمال طلاق است که افراد برای ازدواج خود پیش بینی می‌کنند [۳].

به لحاظ نظری، تجارب اولیه فرد در روابط چه به عنوان مشاهده کننده و چه به عنوان شرکت کننده نقش عمده‌ای در شکل‌گیری انتظارات فرد از ازدواج دارد. بر اساس نظریه دلبستگی که توسط بالی ارائه شد تجارب اولیه‌ای که فرد در رابطه با والدین خود کسب می‌کند منجر به ایجاد الگوهای فعال درونی (internal working models) می‌شود که خود بر نگرش‌ها و انتظارات از روابط بعدی تأثیر دارد [۴]. از طرف دیگر بر اساس نظریه یادگیری اجتماعی بندورا مشاهده یا تجربه رفتارها منجر به یادگیری می‌شود [۱]. پیامدهایی که فرد مشاهده یا تجربه می‌کند از طریق اطلاعات درباره تجارب، پاداش‌های حاصل از رفتار خاص، یا از طریق تقویت واکنش‌ها به رفتار خاص بر انتظارات فرد تأثیر می‌گذارد. طبق این نظریه تجارب اجتماعی در فرایند شکل‌گیری انتظارات بدبینانه، واقع‌گرایانه، و ایده‌آل‌گرایانه از ازدواج آتی تأثیر دارد. رفتارهایی که فرد خود تجربه کرده، یا از شخص دیگری در خانواده مشاهده می‌کند، انتظارات او از رفتار خود در موقعیت‌های مشابه را ایجاد می‌کند. اگر تجارب یا مشاهدات، مثبت یا منفی باشد، به همان نسبت انتظاراتی اتخاذ می‌شود که رفتار را هدایت خواهد کرد [۵].

فرد با مشاهده روابط و تعارضات بین والدین راجع به روابط صمیمانه یاد گرفته و انتظارات او از ازدواج شکل می‌گیرد. پس به‌طور کلی الگوهای دلبستگی ناایمن و ادراکات فرد از تعارضات والدین با انتظارات ناسازگار از ازدواج رابطه دارد [۳].

از سویی دیگر در نظریه سیستم‌های خانواده که توسط بوئن ارائه شده، خانواده به عنوان یک واحد هیجانی در نظر گرفته می‌شود زیرا پیوندهای عاطفی قوی بین اعضاء خانواده وجود دارد. این‌گونه پیوندهای عاطفی قوی بر باورها، احساس‌ها و رفتارهای اعضاء خانواده تأثیر می‌گذارد. مفهوم تمایز یافتگی در این نظریه از آن جهت اهمیت دارد که تأثیر خانواده بر نحوه تفکر، احساس و رفتار اعضاء را نشان می‌دهد. همچنین طبق این نظریه فرایند انتقال بین نسلی در سطوح مختلف نگرش، رفتار، و ارزش‌ها رخ می‌دهد [۶]. شالمن، روزنیهیم و نافو [۷] نشان دادند که انتظارات والدین از ازدواج می‌تواند تبیین‌کننده انتظارات دختران و پسران

نوجوان آن‌ها از ازدواج باشد. انتظار از ازدواج از آن جهت واجد اهمیت است که پیامدها و رضایت از رابطه زناشویی در آینده را شکل می‌دهد [۸]. به عنوان یک اصل، افراد بر اساس انتظاراتشان از یکدیگر عمل می‌کنند [۷]. به عبارت دیگر انتظارات افراد بر آنچه که به طور واقعی در روابط آن‌ها پیش می‌آید، تأثیر گذار است به عنوان مثال شواهد گویای آن است که زنانی که انتظار دارند از طرف همسرشان طرد شوند به گونه‌ای در روابط عاشقانه عمل می‌کنند که منجر به فراخوانی پاسخ‌های طرد کننده از سوی همسر می‌شود زیرا انتظار آنان بر نحوه تفکر، احساس، و رفتار آن‌ها در این‌گونه روابط تأثیر می‌گذارد [۸]. در واقع انتظارات، نقش‌های همسران را مشخص می‌کند [۷]. همچنین الگوهای اصلی تعاملات زناشویی مانند میزان صمیمیت، فاصله، تقسیم کار، و نیز ماهیت رابطه با خانواده اصلی را معین می‌نماید. تحقیقات مختلف نیز نشان داده‌اند که انتظار ازدواج، در مرحله پیش از ازدواج، با ثبات و رضایت زناشویی رابطه دارد [۹].

در طی سال‌های اخیر آموزش‌ها و مشاوره‌های قبل از ازدواج در جامعه ما افزایش یافته است. بسیاری از تحقیقات نیز در این زمینه انجام شده است و برخی نیز به اهمیت انتظار از ازدواج پرداخته‌اند. از جمله صاحبی حق و قلیانی [۱۰] نشان دادند که انتظار از ازدواج و ترس از شکست در ازدواج از جمله موانع ازدواج است. با این حال به نظر می‌رسد که به ابزاری معتبر برای بررسی انتظار از ازدواج نیاز است. به همین دلیل هدف اصلی این پژوهش معرفی، بررسی روایی، اعتبار، و ساختار عاملی مقیاس انتظار از ازدواج (Marriage Expectation Scale, MES) است که توسط جونز و نلسون [۱۱] تهیه شده است.

این مقیاس برای سنجش انتظار از ازدواج در دانشجویان مجرد که سابقه ازدواج نداشته‌اند طراحی شده است. این پرسشنامه در اصل برای مقایسه انتظار از ازدواج در دانشجویانی که والدین آن‌ها جدا شده بودند با دانشجویانی که والدین آن‌ها با هم زندگی می‌کردند ساخته شد. گزاره‌های آن انتظارات را در رابطه با سه حیطة ازدواج یعنی صمیمیت (intimacy)، برابری (equality)، و توافق (compatibility) ارزیابی می‌کند. حیطة‌های سه‌گانه ازدواج که در این پرسشنامه سنجیده می‌شود پس از مرور دقیق پیشینه و مصاحبه با افراد متأهل مشخص شده است. گزاره‌های مربوط به صمیمیت شامل جملاتی راجع به نزدیکی هیجانی، ارتباط، و رابطه جنسی است. گزاره‌های برابری مسائل مربوط به امور منزل، خانواده، دوستان، و فرزندان است. گزاره‌های توافق شامل جملاتی در رابطه با شخصیت و جذابیت همسر آینده، و نیز فعالیت‌های تفریحی در زندگی آینده است. مقیاس انتظار از ازدواج میزان انتظارات بدبینانه، واقع‌گرایانه، و ایده‌آل‌گرایانه افراد نسبت به ازدواج را اندازه‌گیری می‌کند [۱۲].

مواقف استفاده می‌کنند؛ بنابراین حداقل نمره ۴۰ و حداکثر آن ۲۰۰ است. گزاره‌های ۴، ۱۸، ۲۳، ۲۸، ۳۰، ۳۵، و ۳۸ به طور معکوس نمره گذاری می‌شوند.

به‌طور کلی نمرات پایین‌تر نشان‌دهنده انتظارات بدبینانه از ازدواج، و نمرات بالاتر نشان‌دهنده انتظار ایده‌آل‌گرایانه از ازدواج است. نمراتی که در حد وسط هستند، انتظارات واقع‌گرایانه را نشان می‌دهند. همچنین نمرات بالا در خرده مقیاس‌های انتظار ایده‌آل‌گرایانه و واقع‌گرایانه نشان‌دهنده انتظارات ایده‌آل‌گرایانه و واقع‌گرایانه‌تر است درحالی‌که در خرده مقیاس انتظار بدبینانه نمرات پایین‌تر نشان‌دهنده انتظارات بدبینانه‌تر است. پاسخگویی به آن حدود ۱۰ دقیقه زمان می‌برد. جونز و نلسون [۱۱] برای کل مقیاس، آلفای کرونباخ $0/80 - 0/79$ ، و دیلون [۵] ضریب $0/80$ را گزارش کردند. همچنین آن‌ها رابطه مثبت معناداری را بین نمرات مقیاس رومانیتیک گرای (Dean Romanticism Scale) و مقیاس نگرش عشق (Love Attitude Scale) به عنوان شواهدی بر روایی همگرایی این پرسشنامه نشان دادند.

برای آماده سازی مقیاس انتظار از ازدواج در ابتدا این پرسشنامه به فارسی ترجمه شد. در ترجمه، از نظرات یک کارشناس ارشد زبان انگلیسی و تعدادی از دانشجویان که عضو جامعه پژوهش بودند استفاده شد. سپس چند نفر از اعضای هیئت علمی متخصص در مشاوره خانواده، روایی محتوایی و تطابق فرهنگی این مقیاس را تأیید کردند. برای بررسی اعتبار، هم از روش همسانی درونی و هم بازآزمایی استفاده شد. برای بررسی ثبات، از ۴۰ نفر از آزمودنی‌ها خواسته شد که پس از سه هفته مجدداً به پرسشنامه پاسخ دهند. همچنین به منظور بررسی روایی سازه، همراه با مقیاس انتظار از ازدواج، مقیاس نگرش نسبت به ازدواج (Marital Attitude Scale, MAS) [۱۶] اجرا شد.

(۲) مقیاس نگرش نسبت به ازدواج (MAS): این مقیاس شامل ۲۳ گزاره با مقیاس ۴ درجه‌ای لیکرت، از کاملاً موافق تا کاملاً مخالف است که باورهای مربوط به ازدواج را می‌سنجد. نمرات بالاتر نشان‌دهنده نگرش مثبت‌تر نسبت به ازدواج است. این مقیاس از همسانی درونی بالایی برخوردار است به‌طوری‌که ضریب آلفای کرونباخ برای آن $0/82$ گزارش شده است. همچنین شواهد واگرا (همبستگی منفی با زیر مقیاس‌های پرسشنامه باورهای ارتباطی (Relationship Beliefs Inventory) و شواهد همگرا (همبستگی مثبت با پرسشنامه نگرش به ازدواج Attitude toward Marriage Scal) نشان‌دهنده روایی این مقیاس است [۱۶]. نیلفروشان و همکاران [۱۷] آلفای کرونباخ $0/78$ و ضریب اعتبار $0/90$ با استفاده از بازآزمایی را برای این مقیاس گزارش کردند.

پژوهش‌های داخلی تاکنون از این مقیاس برای سنجش انتظار از ازدواج استفاده نکرده‌اند. به همین دلیل ترجمه و تطبیق این مقیاس حائز اهمیت است چرا که برای پژوهش‌های مختلف، مفهومی مشترک فراهم می‌شود که به تعریف عملیاتی این متغیر نیز کمک می‌کند. همچنین بررسی‌های تطبیقی با کشورها و گروه‌های فرهنگی گوناگون را امکان‌پذیر می‌سازد. بدین ترتیب هدف پژوهش حاضر معرفی این مقیاس و نیز بررسی میزان اعتبار، روایی، و ساختار عاملی مقیاس انتظار از ازدواج است.

روش

این پژوهش از نوع توصیفی است [۱۳]. جامعه آماری این پژوهش را دانشجویان مجرد دوره کارشناسی دانشگاه اصفهان تشکیل دادند که در سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷ مشغول به تحصیل بودند. در پژوهش‌های توصیفی حداقل حجم نمونه ۱۰۰ نفر است [۱۳]. همچنین ضریب KMO که در بخش یافته‌ها به آن اشاره شده گویای آن است که در این پژوهش حجم نمونه رضایت بخش است. از سویی دیگر گال، بورگ، و گال [۱۴] برای هر متغیر در تحلیل‌های چند متغیری، اندازه نمونه را حداقل به میزان ۱۵ واحد دانسته‌اند. بدین ترتیب تعداد ۱۵ واحد به ازای هر متغیر اندازه‌گیری شده در تحلیل عاملی تأییدی، منطقی به نظر می‌رسد [۱۵]. در الگوی ساختاری مفروض برای مقیاس انتظار از ازدواج، ۹ متغیر آشکار مفروض شده است (شکل ۱)؛ بنابراین حداقل حجم نمونه ۱۳۵ نفر در نظر گرفته شد. از جامعه پژوهش نمونه‌ای با حجم ۱۵۰ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شد به‌طوری‌که از هر دو طبقه دختر و پسر در نمونه حضور داشته باشد (۶۰ درصد دختر و ۴۰ درصد پسر). از این تعداد، پرسشنامه‌های ۱۳ نفر ناقص بود که از فرایند تحلیل حذف گردید و حجم نمونه به ۱۳۷ نفر رسید. $37/2$ درصد (۵۱ نفر) از آزمودنی‌ها پسر، و $62/8$ درصد (۸۶ نفر) از آن‌ها دختر بودند. میانگین کل سن دانشجویان $21/42$ سال (انحراف معیار $1/61$)، میانگین سنی دانشجویان پسر $22/1$ (انحراف معیار $1/64$)، و میانگین سنی دانشجویان دختر $20/96$ سال (انحراف معیار $1/43$) بود. دانشجویان با اعلام موافقت در این پژوهش شرکت کردند. در دستورالعمل پرسشنامه‌ها ضمن ارائه راهنمایی‌های لازم به این نکته اشاره شد که دانشجویان در صورت تمایل می‌توانند نام و نام خانوادگی خود را ذکر نموده یا از نام مستعار استفاده کنند.

ابزارهای مورد استفاده عبارت بودند از:

(۱) مقیاس انتظار از ازدواج: در این پژوهش برای بررسی انتظارات آزمودنی‌ها از ازدواج، از مقیاس انتظار از ازدواج (MES) [۱۱] استفاده شد. این پرسشنامه حاوی ۴۰ گزاره است. پاسخ‌دهندگان از مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت از ۱، کاملاً مخالفم تا ۵، کاملاً

یافته‌ها

یافته‌های پژوهش در بخش آمار توصیفی، شواهد مربوط به روایی، اعتبار، و تفاوت دو گروه دانشجویان دختر و پسر در مقیاس انتظار از ازدواج (MES) ارائه شده است.

(۱) به منظور گردآوری شواهد مربوط به روایی سازه مقیاس انتظار از ازدواج (MES)، روش‌های تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی و روایی همگرا بکار برده شد.

(الف) تحلیل عاملی اکتشافی مقیاس انتظار از ازدواج (MES) از آنجا که سازندگان این آزمون دقیقاً و از طریق روش‌های آماری تعداد عوامل این مقیاس را مشخص نکرده‌اند، در ابتدا از تحلیل عاملی اکتشافی برای تعیین تعداد عوامل استفاده شد. به منظور اجرای تحلیل عاملی اکتشافی، ابتدا کیفیت ماتریس همبستگی گزاره‌های مقیاس و همچنین قابلیت نمونه‌گیری محتوایی مقیاس مورد بررسی قرار گرفت. مقدار آزمون کرویت بارلت برابر با $2183/80$ بود که در سطح $p < 0/0001$ معنادار بوده و ضریب KMO نیز برای این تحلیل برابر با $0/77$ بود. بدین ترتیب اطلاعات موجود در ماتریس داده‌ها معنادار، و حجم نمونه رضایت بخش است. بر پایه نتایج بدست آمده از اجرای تحلیل عاملی اکتشافی با استفاده از روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی، و با چرخش واریماکس، ۳ عامل با ارزش ویژه بزرگ‌تر از یک استخراج شد که مجموعاً $33/47$ درصد واریانس کل مقیاس را تبیین می‌کند. بدین ترتیب با چرخش واریماکس، سه عامل به ترتیب درصد واریانس ارزش ویژه، شامل انتظارات واقع‌گرایانه، انتظارات ایده‌آل‌گرایانه، و انتظارات بدبینانه شناسایی و تأیید شد. این نتایج روایی سازه مقیاس انتظار از ازدواج را به عنوان یک ابزار مناسب برای ارزیابی انتظارات دانشجویان از ازدواج را مورد تأیید قرار داد. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی و گویه‌های مقیاس انتظار از ازدواج در جدول شماره ۱ آمده است.

همان‌طور که در جدول ۱، مشاهده می‌شود عامل اول «انتظارات واقع‌گرایانه» $21/26$ درصد واریانس انتظار از ازدواج را تبیین می‌کند. دومین عامل «انتظارات ایده‌آل‌گرایانه» $6/32$ درصد واریانس را به خود اختصاص داده است. سومین عامل «انتظارات بدبینانه» نیز $5/89$ درصد واریانس را تبیین می‌کند. به‌طور کلی سه عامل مجموعاً $33/47$ درصد واریانس انتظار از ازدواج را تبیین می‌کنند ضمناً گویه‌های ۴ (تأمین مالی برایمان مشکل خواهد بود)، ۱۴ (در صورت نیاز هر دو ما می‌خواهیم که با مشاور خانواده مشورت کنیم)، ۱۹ (اگر هیکل همسرم تغییر کند ناراحت نخواهم شد)، و ۲۴ (رابطه جنسی مهیج خواهد بود) به دلیل اینکه مقدار بار عاملی آن‌ها پس از چرخش کمتر از $0/30$ است از مقیاس نهایی حذف گردید.

جدول ۱- گویه‌ها، وزن عاملی گویه‌ها و ارزش ویژه عوامل مقیاس انتظار از ازدواج

بار عاملی	عامل ۱: انتظار واقع‌گرایانه
۰/۷۱	۸. زمان با هم بودن مهم‌تر از زمان تنهایی خواهد بود.
۰/۶۹	۹. حفظ رابطه عاشقانه عامل اصلی برای شادمانی زناشویی ما خواهد بود.
۰/۶۳	۱۵. من و همسرم کاملاً نسبت به هم محبت خواهیم داشت.
۰/۵۹	۳۴. ما همیشه از نظر هیجانی به هم نزدیک خواهیم بود.
۰/۵۴	۲. هر دوی ما به یک اندازه روی مسائل جنسی تأکید خواهیم داشت.
۰/۵۲	۱۰. در مورد زمان بچه دار شدن با هم توافق خواهیم داشت.
۰/۵۱	۳۷. ما علائق مان را با هم در میان خواهیم گذاشت.
۰/۵۰	۱۲. زندگی جنسی ما انعکاس رضایت زناشویی ما خواهد بود.
۰/۴۹	۲۵. ما همیشه به راحتی احساسات خود را ابراز خواهیم کرد.
۰/۴۷	۱۳. همسرم حس شوخ طبعی قوی‌ای خواهد داشت.
۰/۴۳	۱۶. داشتن فرزند رضایت زناشویی هر دو ما را افزایش خواهد داد.
۰/۴۱	۶. همسرم کاملاً جذاب خواهد بود.
۰/۴۱	۵. برای کمک گرفتن از یکدیگر مشکلی نخواهیم داشت.
۰/۳۶	۱. ازدواج من از دیگر روابط نزدیکی که داشته‌ام عمیق‌تر و قوی‌تر خواهد بود.
۰/۳۶	۲۰. همسرم مرا دوست خواهد داشت.
۰/۳۲	۳۲. در مورد کارهای منزل با هم همکاری خواهیم کرد.
۰/۳۱	۲۳. ما از دست یکدیگر عصبانی خواهیم شد.

ارزش ویژه: $8/50$ درصد واریانس: $26/21$

بار عاملی	عامل ۲: انتظار ایده‌آل‌گرایانه
۰/۷۱	۳۳. همیشه در موقع تصمیم‌گیری همسرم با من مشورت خواهد کرد.
۰/۶۶	۲۱. همسرم همیشه به من گوش خواهد داد.
۰/۶۵	۲۹. همه تعارضات ما به سرعت حل خواهند شد.
۰/۶۲	۱۷. آنچه که من می‌خواهم و آنچه که مرا خوشحال می‌کند را همسرم به طور غریزی می‌داند.
۰/۵۶	۲۲. اگر نقاط ضعف همسرم را به او یادآوری کنم، او را تغییر خواهد داد.
۰/۵۲	۳۱. همسرم خودبه‌خود خانواده مرا دوست خواهد داشت.
۰/۵۱	۲۶. در مورد اینکه آخر هفته‌ها را با کدامیک از خانواده‌ها باشیم، همیشه به توافق خواهیم رسید.
۰/۵۱	۳۹. اگر از همسرم بخواهم که در خودش تغییری ایجاد کند، با من موافقت خواهد کرد.
۰/۴۹	۲۷. همیشه با هم تصمیم‌گیری خواهیم کرد.
۰/۴۲	۳. من و همسرم در زمینه تمیزی و پاکیزگی مشابه خواهیم بود.
۰/۳۶	۷. کارهایی که هر کدام باید در خانه انجام دهیم را مشخص خواهیم کرد.
۰/۳۵	۳۶. ما همیشه با هم غذا خواهیم خورد.
۰/۳۵	۴۰. همسرم هیچ‌گاه به جنس مخالف جذب نخواهد شد.
۰/۳۴	۱۱. اگر به دلایل تحصیلی یا شغلی بخواهم به شهر دیگری بروم مسلماً همسرم می‌خواهد که همراه من بیاید.

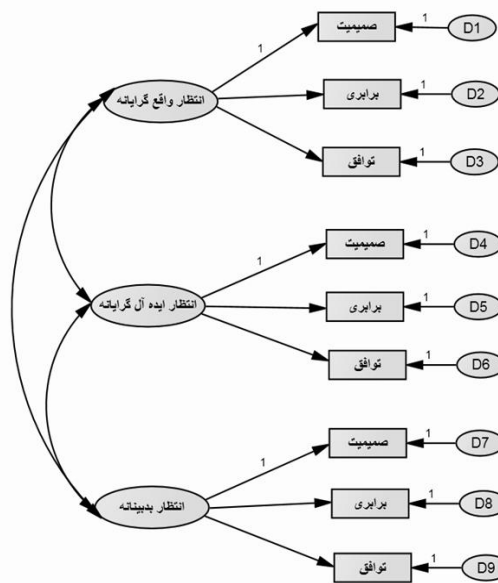
ارزش ویژه: $2/53$ درصد واریانس: $32/6$

بار عاملی	عامل ۳: انتظار بدبینانه
۰/۶۳	۲۸. به وفاداری همسرم شک خواهیم داشت.
۰/۶۱	۳۸. با خانواده همسرم مشکل خواهیم داشت.
۰/۵۴	۳۰. همسرم وقایع مهم مثل سالگرد ازدواج‌مان را فراموش خواهد کرد.
۰/۴۹	۱۸. همسرم به سختی مرا درک خواهد کرد.
۰/۳۶	۳۵. بحث و مشاجرات ما زیاد خواهد بود.

ارزش ویژه: $2/36$ درصد واریانس: $89/5$

توافق برای عامل مکنون انتظار واقع‌گرایانه در نظر گرفته شد. همچنین میانگین گزاره‌های ۲۱، ۲۹، و ۴۰ به عنوان متغیر آشکار صمیمیت، میانگین گزاره‌های ۷، ۱۱، ۲۷، ۳۱، ۳۳، و ۳۶ به عنوان متغیر آشکار برابری، و میانگین گزاره‌های ۳، ۱۷، ۲۲، ۲۶، و ۳۹ به عنوان متغیر آشکار توافق برای عامل مکنون انتظار ایده‌آل-گرایانه منظور شد. بعلاوه میانگین گزاره‌های ۱۸ و ۲۸ به عنوان متغیر آشکار صمیمیت، میانگین گزاره‌های ۳۵ و ۳۸ به عنوان متغیر آشکار برابری، و گزاره ۳۰ به عنوان متغیر آشکار توافق برای عامل مکنون انتظار بدبینانه در نظر گرفته شد. این مدل در شکل ۱ نشان داده شده است. از سویی دیگر جونز و نلسون [۱۱] برای این مقیاس تنها یک نمره کل در نظر گرفته‌اند، بدین ترتیب در دومین مدل مفروض (مدل تک عاملی مرتبه دوم) سه عامل بدست آمده از تحلیل عاملی اکتشافی به عنوان عوامل مرتبه اول و انتظار از ازدواج به عنوان عامل مرتبه دوم منظور شد. شاخص‌های کلی برازش برای مدل‌های سه عاملی مرتبه اول و یک عاملی مرتبه دوم در جدول ۲ ارائه شده است.

ب) تحلیل عاملی تأییدی مقیاس انتظار از ازدواج (MES) به منظور بررسی ساختار عاملی مقیاس انتظار از ازدواج، از تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. برای تدوین مدل اندازه‌گیری، هم نتایج حاصل از تحلیل عاملی اکتشافی و هم دیدگاه سازندگان آزمون مد نظر قرار گرفت. جونز و نلسون [۱۱] گویه‌های این مقیاس را بر اساس عناصر مختلف ازدواج از جمله صمیمیت، برابری، و توافق تدوین کرده و همچنین بر اساس نمره کل بدست آمده، سه طبقه انتظار از ازدواج را مشخص نموده‌اند. بر این اساس در اولین مدل مفروض (مدل سه عاملی مرتبه اول)، سه عامل بدست آمده از تحلیل عاملی اکتشافی (انتظار واقع‌گرایانه، ایده‌آل‌گرایانه، و بدبینانه از ازدواج) به عنوان عوامل مکنون مجزا و مرتبط در نظر گرفته شد. انتظار از صمیمیت، برابری، و توافق در هر یک از عوامل انتظار نیز به عنوان متغیرهای آشکار منظور شد، بطوریکه میانگین گزاره‌های ۱، ۲، ۸، ۹، ۱۲، ۱۵، ۲۰، ۲۳، ۲۵، ۳۴، و ۳۷ به عنوان متغیر آشکار صمیمیت، میانگین گزاره‌های ۵، ۱۶، و ۳۲ به عنوان متغیر آشکار برابری، و میانگین گزاره‌های ۶، ۱۰، و ۱۳ به عنوان متغیر آشکار

شکل ۱- مدل سه‌عاملی مرتبه اول برای مقیاس انتظار از ازدواج

جدول ۲- شاخص‌های کلی برازش برای مدل‌های مفروض ساختار عاملی مقیاس انتظار از ازدواج

شاخص‌های کلی برازش									
مدل	مطلق			تطبیقی		مقتصد			
	P	DF	CMIN	CFI	TLI	RMSEA	PCFI	PNFI	
۱) مدل سه‌عاملی مرتبه اول	۰/۰۴	۲۴	۳۶/۹۹	۰/۹۷	۰/۹۵	۰/۰۶	۰/۶۴	۰/۶۱	۱/۵۴
۲) مدل تک‌عاملی مرتبه دوم	۰/۰۰۰۱	۲۷	۲۹۸/۶۹	۰/۳۲	۰/۰۹	۰/۲۷	۰/۲۴	۰/۲۳	۱۱/۰۶

همان‌طور که جدول ۲ نشان می‌دهد در مدل سه‌عاملی مرتبه اول مقدار کای اسکور معنادار است. مقادیر ۱ تا ۵ برای شاخص کای اسکور نسبی مناسب و مقادیر نزدیک به ۲ تا ۳ بسیار خوب تفسیر می‌شود [۱۸]. شاخص گزارش شده در این جدول (مقدار

۱/۵۴) حاکی از وضعیت قابل قبول برای این مدل است. مقادیر بالاتر از ۰/۹۰ برای شاخص‌های تطبیقی به عنوان مقادیر قابل قبول تفسیر شده‌اند [۱۸]. به این ترتیب می‌توان گفت که شاخص برازش توکر لویس (TLI) و شاخص برازش تطبیقی (CFI) همان‌طور که جدول ۲ نشان می‌دهد در مدل سه‌عاملی مرتبه اول مقدار کای اسکور معنادار است. مقادیر ۱ تا ۵ برای شاخص کای اسکور نسبی مناسب و مقادیر نزدیک به ۲ تا ۳ بسیار خوب تفسیر می‌شود [۱۸]. شاخص گزارش شده در این جدول (مقدار

مقادیر نزدیک به ۰/۰۵ برای آن مناسب دانسته شده [۱۸] نشان می‌دهد که این مدل را می‌توان قابل قبول دانست و مدل تأیید می‌گردد. نتایج مربوط به جزئیات مدل سه عاملی شامل مقادیر استاندارد برآورد شده برای بارهای عاملی و همبستگی بین عوامل در جدول ۳ آورده شده است.

حاکمی از قابل قبول بودن مدل سه عاملی است. برای شاخص‌های برازش هنجار شده مقتصد (PNFI) و برازش تطبیقی مقتصد (PCFI) مقادیر ۰/۵ و بالاتر مقادیر قابل قبولی تلقی می‌شود [۱۸]. مقادیر این شاخص‌ها در مدل سه عاملی (۰/۶۱ و ۰/۶۴) حاکمی از مقتصد بودن مدل است. در نهایت مقدار شاخص ریشه دوم میانگین مربعات باقی‌مانده (RMSEA) که

جدول ۳- پارامترهای برآورد شده برای مدل سه عاملی مقیاس انتظار از ازدواج

پارامتر	برآورد استاندارد	مقدار بحرانی	سطح معناداری
همبستگی	انتظار واقع‌گرایانه ↔ ایده‌آل‌گرایانه	۰/۷۷	۰/۰۰۰۱
	انتظار واقع‌گرایانه ↔ بدبینانه	۰/۵۶	۰/۰۰۰۱
	انتظار ایده‌آل‌گرایانه ↔ بدبینانه	۰/۴۸	۰/۰۰۱
بار عاملی	انتظار واقع‌گرایانه ← صمیمیت	۰/۸۲	
	انتظار واقع‌گرایانه ← برابری	۰/۷۲	۰/۰۰۰۱
	انتظار واقع‌گرایانه ← توافق	۰/۶۲	۰/۰۰۰۱
	انتظار ایده‌آل‌گرایانه ← صمیمیت	۰/۶۶	
	انتظار ایده‌آل‌گرایانه ← برابری	۰/۸۳	۰/۰۰۰۱
	انتظار ایده‌آل‌گرایانه ← توافق	۰/۷۷	۰/۰۰۰۱
	انتظار بدبینانه ← صمیمیت	۰/۶۲	
	انتظار بدبینانه ← برابری	۰/۶۶	۰/۰۰۰۱
	انتظار بدبینانه ← توافق	۰/۴۰	۰/۰۰۰۱

که بین مقیاس انتظار از ازدواج و مقیاس نگرش به ازدواج ۰/۴۳ همبستگی معنادار ($P < 0.01$) وجود دارد. به عبارت دیگر انتظار از ازدواج و نگرش به ازدواج ۱۸/۴۹ درصد واریانس مشترک دارند. همبستگی نگرش نسبت به ازدواج با انتظار واقع‌گرایانه ۰/۴۳، با انتظار ایده‌آل‌گرایانه ۰/۲۸، و با انتظار بدبینانه ۰/۳۳ بدست آمد که همگی در سطح کمتر از ۰/۰۱ معنادار بود.

(۲) بررسی اعتبار مقیاس انتظار از ازدواج: به منظور بررسی اعتبار مقیاس انتظار از ازدواج (MES) از دو روش همسانی درونی (آلفای کرونباخ) و بازآزمایی استفاده شد.

(الف) روش همسانی درونی در روش همسانی درونی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. ضرایب اعتبار آلفای کرونباخ برای کل نمونه و هر یک از دو گروه دختر و پسر به شرح جدول شماره ۴ می‌باشد. اطلاعات این جدول نشان می‌دهد که در کل نمونه، ضریب اعتبار (همسانی درونی) مقیاس انتظار از ازدواج به روش آلفای کرونباخ، ۰/۸۸ می‌باشد.

(ب) روش بازآزمایی ضرایب بازآزمایی سه هفته‌ای بر روی ۴۰ نفر از دانشجویان در جدول ۵ نشان داده شده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود ضریب اعتبار (بازآزمایی) مقیاس نگرش به ازدواج در کل نمونه ۰/۹۱ است.

جدول ۴- ضرایب آلفای مقیاس انتظار از ازدواج

انتظار	انتظار واقع‌گرایانه	انتظار ایده‌آل‌گرایانه	انتظار بدبینانه	انتظار از ازدواج
دختران	۰/۸۱	۰/۸۳	۰/۶۲	۰/۸۹
پسران	۰/۸۲	۰/۸۲	۰/۶۲	۰/۸۹
کل	۰/۸۱	۰/۸۳	۰/۶۲	۰/۸۸

بر اساس نتایج ارائه شده در جدول ۲ مقدار کای اسکور برای مدل تک عاملی مرتبه دوم معنادار و مقدار کای اسکور نسبی نیز بسیار بزرگ است. شاخص‌های تطبیقی TLI و CFI بسیار ناچیز و قابل پذیرش نیست. مقادیر شاخص‌های مقتصد PNFI و PCFI نشان می‌دهد که مدل مقتصد نیست. شاخص RMSEA نیز نشان می‌دهد که این مدل را نمی‌توان قابل قبول دانست. در بررسی جزئیات مدل نیز مشخص شد که بار عاملی انتظار واقع‌گرایانه، ایده‌آل‌گرایانه، و بدبینانه بر عامل انتظار از ازدواج بسیار ناچیز و غیر معنادار است. بدین ترتیب مدل تک عاملی مرتبه دوم تأیید نمی‌گردد.

(ج) روایی همگرایی مقیاس انتظار از ازدواج (MES)

به منظور تعیین روایی همگرایی مقیاس انتظار از ازدواج، همبستگی آن با نمرات مقیاس نگرش به ازدواج محاسبه گردید زیرا در بسیاری از تحقیقات نگرش‌ها و انتظارات از رابطه، سازه‌هایی نزدیک به هم معرفی شده‌اند [۱۹، ۳]. نتایج نشان داد

جدول ۵- ضرایب بازآزمایی مقیاس انتظار از ازدواج (n=40)

انتظار از ازدواج	انتظار بدبینانه	انتظار ایده‌آل‌گرایانه	انتظار واقع‌گرایانه	
۰/۹۱	۰/۸۸	۰/۹۱	۰/۹۲	دختران
۰/۹۰	۰/۸۷	۰/۹۰	۰/۹۱	پسران
۰/۹۱	۰/۸۸	۰/۹۱	۰/۹۲	کل

۳) تفاوت انتظار از ازدواج دختران و پسران جدول ۶ میانگین و انحراف معیار انتظار از ازدواج و عوامل آن را در کل نمونه و در دختران و پسران نشان می‌دهد. به منظور مقایسه انتظار دختران و پسران از ازدواج از تحلیل واریانس چند متغیری (مانوا) استفاده شد. نتایج این تحلیل نشان داد که بین انتظار از ازدواج دختران و پسران تفاوت معنادار وجود دارد

۳) تفاوت انتظار از ازدواج دختران و پسران جدول ۶ میانگین و انحراف معیار انتظار از ازدواج و عوامل آن را در کل نمونه و در دختران و پسران نشان می‌دهد. به منظور مقایسه انتظار دختران و پسران از ازدواج از تحلیل واریانس چند متغیری (مانوا) استفاده شد. نتایج این تحلیل نشان داد که بین انتظار از ازدواج دختران و پسران تفاوت معنادار وجود دارد

جدول ۶- میانگین و انحراف معیار مقیاس انتظار از ازدواج بر حسب جنسیت

جنسیت مقیاس انتظار	پسر		دختر		کل
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	
انتظارات ایده‌آل‌گرایانه	۵۸/۰۵	۶/۰۴	۵۷/۳۱	۷/۰۸	۶/۹۶
انتظارات واقع‌گرایانه	۵۱/۱۴	۷/۳۱	۴۹/۷۸	۷/۸۲	۷/۳۹
انتظارات بدبینانه	۳۱/۵۲	۴/۲۶	۲۹/۰۲	۴/۷	۴/۷۳
کل	۱۴۰/۷۲	۱۴/۹۷	۱۳۶/۵۸	۱۵/۴۷	۱۵/۳۶

جدول ۷- نتایج تحلیل واریانس چند متغیری (مانوا) تفاوت انتظارات دو گروه دختران و پسران از ازدواج (خرده مقیاس‌ها)

انتظار از ازدواج	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری
ایده‌آل‌گرایانه	۱۸/۳۵	۱	۱۸/۳۵	۰/۴۱	۰/۵۲
واقع‌گرایانه	۶۲/۷۲	۱	۶۲/۷۲	۱/۰۷	۰/۳۰
بدبینانه	۲۱۲/۳	۱	۲۱۲/۳	۱۰/۱۳	۰/۰۰۲

پژوهش حاضر در خصوص ساختار عاملی با دیدگاه جونز و نلسون [۱۱] در زمینه نمره گذاری این مقیاس مطابقت دارد. گویه‌های عامل اول، انتظار واقع‌گرایانه از ازدواج، در هر سه حیطة صمیمیت، برابری و توافق، انتظاراتی را شامل می‌شود که با حقایق و واقعیت‌های زندگی بیشتر همخوان است. اینکه افراد انتظار داشته باشند که از نظر هیجانی با همسر خود نزدیک بوده و رابطه قوی و عمیقی داشته باشند یک انتظار واقع‌گرایانه از صمیمیت زندگی زناشویی است یا آنکه انتظار افراد از اینکه بتوانند در زندگی آینده خود راجع به مسائل مهمی مانند زمان فرزند آوری توافق داشته یا در امور منزل با یکدیگر همکاری داشته باشند، انتظار واقع‌بینانه‌ای است. گویه‌های عامل دوم، انتظار ایده‌آل‌گرایانه، در حیطة‌های صمیمیت، توافق و برابری شامل انتظاراتی است که با ایده‌آل‌سازی رابطه زناشویی مرتبط است. انتظار تغییر دادن همسر، توانایی همسر در دانستن و انجام امور مطلوب، انتظار از حل شدن سریع تعارضات، و یا همیشگی بودن برخی از جنبه‌های زندگی زناشویی انتظار ایده‌آل‌گرایانه است. گویه‌های عامل سوم، انتظار بدبینانه، گویه‌هایی هستند که به مشکلات مورد انتظار از ازدواج مربوط می‌شود. باید توجه داشت که در فرایند تطبیق مقیاس انتظار از ازدواج با جامعه

بحث و نتیجه‌گیری

برای بررسی انتظار از ازدواج چه در آموزش و چه در مشاوره پیش از ازدواج، به ابزاری معتبر و پایا نیاز است. در این راستا پژوهش حاضر با هدف بررسی ساختار عاملی، روایی همگرا، و اعتبار مقیاس انتظار از ازدواج (MES) بر روی دانشجویان کارشناسی دانشگاه اصفهان انجام شد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که مقیاس انتظار از ازدواج ابزاری است که اعتبار (ثبات، همسانی درونی) و روایی کافی برای بررسی نگرش افراد نسبت به ازدواج را داراست. در این رابطه یافته‌های این پژوهش با یافته‌های جونز و نلسون [۱۱] و دیلون [۵] از نظر اعتبار این مقیاس همسو است. در طی تحقیقات پیشین ساختار عاملی این مقیاس به‌طور دقیق مشخص نشده است. در این راستا ابتدا از تحلیل عاملی اکتشافی برای تعیین تعداد عوامل استفاده شد. نتایج این تحلیل نشان داد که مقیاس انتظار از ازدواج یک مقیاس چند بعدی و دارای سه عامل می‌باشد. پس از مشخص شدن این عوامل، با کمک دو تن از متخصصان مشاوره خانواده، عوامل نام‌گذاری شدند که به ترتیب سهم آن‌ها در تبیین واریانس انتظار از ازدواج عبارتند از: ۱) انتظار واقع‌گرایانه، ۲) انتظار ایده‌آل‌گرایانه، و ۳) انتظار بدبینانه. نتایج

تفاوت معنادار ندارد. تحقیقات پیشین نیز نشان داده‌اند که زنان نسبت به مردان انتظارات بیشتری از ازدواج دارند به طوری که نسبت به مشکلات حساس‌تر بوده و پس از ازدواج از شوهران‌شان نقطه ضعف بیشتری می‌گیرند [۱۹]. همچنین با بررسی گزاره‌های مربوط به انتظارات بدبینانه احتمالاً انتظار بدبینانه دختران می‌تواند به شرایط اجتماعی مربوط باشد به گونه‌ای که دختران بیشتر از پسران انتظار دارند که مورد بی وفایی قرار گرفته و همسرشان به جنس مخالف جذب گردد. بعلاوه با توجه به مسائل فرهنگی، دختران بیش از پسران انتظار دارند که با خانواده شوهر مشکل پیدا کنند. این در حالی است که از نظر فرهنگی نیز بیشتر مشکلات را عروس با خانواده شوهر دارد و خانواده زن نسبت به داماد پذیرش بیشتری دارند. همچنین از آنجا که دختران به مسائل عاطفی و احساسی بیشتر توجه دارند، این مسئله برای آن‌ها مهم‌تر بوده و انتظار کم توجهی عاطفی بیشتری نیز از سوی شوهر آتی خود دارند ولی در مورد پسران این مسئله، هم از اهمیت کمتری برخوردار است و هم انتظار دارند که از نظر عاطفی از سوی همسر خود تأمین شوند.

با توجه به اینکه مقیاس انتظار از ازدواج دارای اعتبار و روایی کافی برای ارزیابی انتظار دانشجویان از ازدواج است پیشنهاد می‌گردد از این ابزار در مراکز مشاوره دانشجویی و سایر مراکز مرتبط با مشاوره ازدواج استفاده شود. یکی از محدودیت‌های این پژوهش آن بود که جامعه آماری آن به دانشجویان دوره کارشناسی محدود شده بود. پیشنهاد می‌گردد که انتظار از ازدواج در گروه‌های دیگر از جمله دانشجویان دوره‌های تحصیلات تکمیلی و نیز افرادی که تحصیلات دانشگاهی ندارند نیز بررسی شده و گروه‌های مختلف با یکدیگر مقایسه شوند. بررسی انتظار از ازدواج در گروه‌های مختلف سنی، و نیز بررسی فرایند تغییر آن در طول زمان از طریق تحقیقات طولی از دیگر پیشنهادات به محققانی است که به این حیطه علاقه دارند. همچنین پژوهش‌هایی بنیادین در زمینه نقش انتظار از ازدواج در نرخ ازدواج، نرخ و فرایند طلاق ضرورت دارد. بعلاوه تأثیر خانواده اصلی و نیز تغییرات ساختاری و وضعیت اقتصادی - اجتماعی جامعه بر انتظار از ازدواج از جمله مسائلی است که نیاز به بررسی دارد. ضمناً پیشنهاد می‌شود که در کنار این پرسشنامه از ابزارهای مکمل نیز استفاده شود.

مقیاس انتظار از ازدواج

لطفاً به هر یک از جملات با استفاده از مقیاس زیر پاسخ گویند. اولین پاسخی که به نظرتان می‌رسد را علامت بزنید. جواب درست یا غلطی وجود ندارد و هر جمله برای هر فردی ممکن است معنای متفاوتی داشته باشد. تصور کنید که زندگی زناشویی آینده شما چگونه خواهد بود.

پژوهش چهار گویه از مقیاس اصلی قابل حذف است. در بررسی ساختار عاملی مقیاس انتظار از ازدواج، تحلیل عاملی تأییدی نیز انجام شد. برای تدوین مدل‌های اندازه‌گیری هم نتایج تحلیل عاملی اکتشافی و هم دیدگاه سازندگان مقیاس [۱۱] مد نظر قرار گرفت. اولین مدل مفروض مدل سه عاملی مرتبه اول بود که در آن سه عامل بدست آمده از تحلیل عاملی اکتشافی (انتظار واقع‌گرایانه، ایده‌آل‌گرایانه، و بدبینانه) به عنوان عوامل مجزا و مرتبط منظور شد. نتایج نشان داد که این مدل تأیید شده و می‌تواند به خوبی با داده‌ها مطابقت داشته باشد. این در حالی است که مدل دوم یعنی مدل تک عاملی مرتبه دوم که در آن انتظار از ازدواج به عنوان عامل مرتبه دوم و انتظار واقع‌گرایانه، ایده‌آل‌گرایانه، و بدبینانه به عنوان عوامل مرتبه اول در نظر گرفته شد، تأیید نگردید. بدین ترتیب مشخص می‌شود که علی‌رغم آنکه جونز و نلسون [۱۱] برای محاسبه انتظار از ازدواج تنها به یک نمره کلی برای این مقیاس اکتفا نموده و در واقع این مقیاس را واجد یک عامل دانسته‌اند، در جامعه پژوهش، برای سنجش و اندازه‌گیری، نمی‌توان انتظار از ازدواج را یک سازه تک عاملی در نظر گرفت بلکه این مقیاس شامل سه زیر مقیاس انتظار واقع‌گرایانه، ایده‌آل‌گرایانه، و بدبینانه از ازدواج است. در این راستا با توجه به اینکه تعداد سوالات زیرمقیاس‌ها با هم متفاوت است در سیستم نمره گذاری پیشنهاد می‌گردد بر مبنای میانگین هر عامل، انتظارات واقع‌گرایانه، ایده‌آل‌گرایانه، و بدبینانه تعیین شود.

نتایج پژوهش در خصوص روایی همگرا نشان داد بین مقیاس انتظار از ازدواج (MES) و مقیاس نگرش نسبت به ازدواج (MAS) همبستگی مثبت معنادار وجود دارد. رابطه نسبتاً قوی بین این دو مقیاس شاهدهی بر روایی سازه MES است زیرا هر دو از سازه‌های شناختی مرتبط با ازدواج هستند. از نظر اشتبهرگ و همکاران انتظار از ازدواج رفتارهایی را هم از فرد و هم از همسر آتی فراخوانی می‌کند که منجر به تحقق انتظار می‌گردد. نگرش نسبت به ازدواج نیز با اجزاء عاطفی، انگیزشی، و رفتاری به کلیه باورهای فرد در مورد ازدواج مربوط می‌شود که رفتار او را در موقعیت تبیین می‌کند [۳]. نتایج پژوهش در مورد اعتبار مقیاس انتظار از ازدواج (MES) به دو روش همسانی درونی (آلفای کرونباخ) و بازآزمایی نشان داد که مقیاس انتظار از ازدواج و خرده مقیاس‌های آن از ضریب اعتبار مناسب و بالایی برای بررسی و سنجش انتظار از ازدواج دانشجویان برخوردار است که این نتایج با پژوهش‌های جونز و نلسون، و دیلون همسو بود [۵، ۱۱].

همچنین نتایج پژوهش نشان داد بین انتظارات دانشجویان دختر و پسر از ازدواج در کل و انتظارات بدبینانه تفاوت معناداری وجود دارد و دختران انتظارات بدبینانه‌تری نسبت به ازدواج دارند، درحالی‌که انتظارات ایده‌آل‌گرایانه و واقع‌گرایانه دختران و پسران

منابع

1- Schultz DP. Theories of personality. Translated by Karimi Y, Jomehri F, Naghshbandi S, Goodarzi-Malayeri, B, Bahirae H, Nikkhoo MR. Tehran: Arasbaran. 1999.

2- Simon, RW, Marcussen K. Marital transitions, marital beliefs and mental health. *J Health Soc Behav*, 1999; 40:111-25.

3- Steinberg SJD, Davila J, Fincham F. Adolescent marital expectations and romantic experiences: Associations with perceptions about parental conflict and adolescent attachment security. *J Young Adol*. 2006; 35(3):333-48.

4- Mikulincer M, Shaver PR. Attachment in Adulthood: Structure, dynamics, and change. New York: The Guilford Press. 2007.

5- Dillon HN. Family violence and divorce: Effects on marriage expectations. [Dissertation]. East Tennessee State University. 2005.

6- Goldenberg H, Goldenberg I. Family Therapy: An overview. 7th ed. Los Angeles: Thomas Brooks/Cole, 2008.

7- Shulman S, Rosenheim E, Knafo D. The interface of adolescent and parent marital expectations. *Am J Family Thera*, 1999; 27:213-22.

8- Downey G, Freitas A, Michaelis B, Khouri H. The self-fulfilling prophecy in close relationships: Rejection sensitivity and rejection by romantic partners? *J Pers Soc Psychol*. 1998; 75:545-60.

9- Holman TB. Premarital prediction of marital quality or breakup: Research, theory, and practice, New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers. 2001.

10- Sahebiagh MH, Ghalyani R. Studying the students' attitude towards the importance of student marriage criterions and obstacles. The 2nd national congress of family pathology in Iran. Tehran: Shahid Beheshti University. 2006.

11- Jones GD, Nelson ES. Expectations for marriage among college students from intact and non-intact homes. *J Divorce Remarriage*. 1996; 26(1):171-89.

12- Jones GD. The marriage expectation scale. In: CM. Davis, WL. Yarber, R. Bauserman, G. E. Schreer, and S. L. Davis (Eds). *Handbook of Sexuality-Related Measures*. New York: Sage Publications. 1998.

13- Oreizy HR, Farahani HA. Applied research methods in counseling and clinical psychology. Tehran: Danzheh. 2008.

14- Gall MD, Borg WR, Gall JP. Educational research: An introduction. Translated by Nasr AR, et al. Tehran: Shahid Beheshti University. 2004.

15- Hooman HA. Structural equation modeling with lisrel applications. Tehran: Samt. 2008.

16- Brateen TB, Rosen LA. Development and validation of the marital attitude scale. *J Divorce and Remarriage*. 1998; 29:83-91.

17- Nilforooshan P, Abedi A, Navidian A. Marital attitude scale (MAS): Studying reliability, validity, and factor structure. *J Rahnamood*. 2010. In press.

18- Ghasemi V. Structural equation modeling in social researches using Amos graphics. Tehran: Sociol. 2009; 129-80.

19- Carey KM. Effects of childhood family environment on marital attitudes. [Dissertation]. Truman State University. 2005.

کاملاً موافق	موافق	نظری ندارم	مخالف	کاملاً مخالف
۵	۴	۳	۲	۱
..... ۱. ازدواج من از دیگر روابط نزدیکی که داشته‌ام عمیق‌تر و قوی‌تر خواهد بود.				
..... ۲. هر دوی ما به یک اندازه روی مسائل جنسی تأکید خواهیم داشت.				
..... ۳. من و همسر در زمینه تمیزی و پاکیزگی مشابه خواهیم بود.				
..... ۴. تأمین مالی برایمان مشکل خواهد بود.				
..... ۵. برای کمک گرفتن از یکدیگر مشکلی نخواهیم داشت.				
..... ۶. همسر کاملاً جذاب خواهد بود.				
..... ۷. کارهایی که هر کدام باید در خانه انجام دهیم را مشخص خواهیم کرد.				
..... ۸. زمان با هم بودن مهم‌تر از زمان تنهایی خواهد بود.				
..... ۹. حفظ رابطه عاشقانه عامل اصلی برای شادمانی زناشویی ما خواهد بود.				
..... ۱۰. در مورد زمان بچه دار شدن با هم توافق خواهیم داشت.				
..... ۱۱. اگر به دلایل تحصیلی یا شغلی بخوایم به شهر دیگری بروم مسلماً همسر می‌خواهد که همراه من بیاید.				
..... ۱۲. زندگی جنسی ما انعکاس رضایت زناشویی ما خواهد بود.				
..... ۱۳. همسر حس شوخ طبعی قوی‌ای خواهد داشت.				
..... ۱۴. در صورت نیاز هر دو ما می‌خواهیم که با مشاور خانواده مشورت کنیم.				
..... ۱۵. من و همسر کاملاً نسبت به هم محبت خواهیم داشت.				
..... ۱۶. داشتن فرزند رضایت زناشویی هر دو ما را افزایش خواهد داد.				
..... ۱۷. آنچه که من می‌خواهم و آنچه که مرا خوشحال می‌کند را همسر به طور غریزی می‌داند.				
..... ۱۸. همسر برای درک من مشکل خواهد داشت.				
..... ۱۹. اگر هیکل همسر تغییر کند، ناراحت نخواهم شد.				
..... ۲۰. همسر مرا دوست خواهد داشت.				
..... ۲۱. همسر همیشه به من گوش خواهد داد.				
..... ۲۲. اگر نقاط ضعف همسر را به او یادآوری کنم، او را تغییر خواهد داد.				
..... ۲۳. ما از دست یکدیگر عصبانی خواهیم شد.				
..... ۲۴. رابطه جنسی همیشه مهیج خواهد بود.				
..... ۲۵. ما همیشه به راحتی احساسات خود را ابراز خواهیم کرد.				
..... ۲۶. در مورد اینکه آخر هفته‌ها را با کدامیک از خانواده‌ها باشیم، همیشه به توافق خواهیم رسید.				
..... ۲۷. همیشه با هم تصمیم‌گیری خواهیم کرد.				
..... ۲۸. به وفاداری همسر شک خواهیم داشت.				
..... ۲۹. همه تعارضات ما به سرعت حل خواهند شد.				
..... ۳۰. همسر وقایع مهم مثل سالگرد ازدواج‌مان را فراموش خواهد کرد.				
..... ۳۱. همسر خودبه‌خود خانواده مرا دوست خواهد داشت.				
..... ۳۲. در مورد کارهای منزل با هم همکاری خواهیم کرد.				
..... ۳۳. همیشه در موقع تصمیم‌گیری همسر با من مشورت خواهد کرد.				
..... ۳۴. ما همیشه از نظر هیجانی به هم نزدیک خواهیم بود.				
..... ۳۵. بحث و مشاجرات ما زیاد خواهد بود.				
..... ۳۶. ما همیشه با هم غذا خواهیم خورد.				
..... ۳۷. ما علاقت‌مان را با هم در میان خواهیم گذاشت.				
..... ۳۸. با خانواده همسر مشکل خواهیم داشت.				
..... ۳۹. اگر از همسر بخوایم که در خودش تغییری ایجاد کند، با من موافقت خواهد کرد.				
..... ۴۰. همسر هیچ‌گاه به جنس مخالف جذب نخواهد شد.				